

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 18 stycznia 2018 r.

Poz. 428

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE WOJEWODY PODLASKIEGO

z dnia 17 stycznia 2018 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy sierż. pchor. Zygmunta Przeździeckiego w miejscowości Szumowo

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 z późn. zm.), zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy o dotychczasowej nazwie XXX-lecia w miejscowości Szumowo nadaje się nazwę sierż. pchor. Zygmunta Przeździeckiego.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

UZASADNIENIE

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1389) oraz ustawą z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2495).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy, za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy, w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

W dniu 2 października 2017 r. Wojewoda Podlaski zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii

potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego.

Opinia Instytutu Pamięci Narodowej wpłynęła do organu nadzoru w dniu 22 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 19 grudnia 2017 r., znak BUW-940-232 (7)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy XXX-lecia wypełnia normę art. 1 ustawy.

Ulica XXX-lecia w Szumowie została nadana w połowie lat siedemdziesiątych XX wieku, kiedy to władze komunistyczne oficjalnie celebrowały 30-lecie istnienia PRL. Nazwa Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) była oficjalną nazwą niesuwerennego, zależnego od Związku Sowieckiego państwa komunistycznego, formalnie przyjętą 22 lipca 1952 r. Funkcjonowała oficjalnie do dnia 31 grudnia 1989 r. Zarówno w okresie komunizmu, jak i po odzyskaniu niepodległości przyjęło się nazwą PRL określać także okres wcześniejszy, tj. lata 1944–1952, stąd jako punkt odniesienia do świętowania kolejnych rocznic istnienia PRL komuniści przyjmowali fikcyjną datę stworzenia przez Józefa Stalina Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, tj. 22 lipca 1944 r. Nazwę PRL oficjalnie wprowadzono do Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ogłoszonej w dniu 22 lipca 1952 r. po uwzględnieniu wszystkich poprawek naniesionych przez Józefa Stalina. W związku z powyższym nazwa PRL jest ściśle związana z funkcjonującym pod sowiecką ochroną na ziemiach polskich totalitarnym, komunistycznym systemem władzy, budowanym na polskich ziemiach od 1944 roku przez Związek Sowiecki – wbrew suwerennym prawom Rzeczypospolitej Polskiej. Pełna zależność PRL od ZSRS pociągała za sobą realizację przez jej władze w całym okresie istnienia priorytetów polityki sowieckiej, traktowanych jako nadrzędne wobec interesów obywateli polskich. Immanentnymi cechami PRL były likwidacja gospodarki wolnorynkowej, gwałcenie swobód obywatelskich i praw człowieka oraz liczne – w myśl obowiązującego prawa niepodlegające przedawnieniu – zbrodnie (w tym mordy sądowe) popełniane pod osłoną instytucji państwowych PRL.

Wojewoda Podlaski w pełni podziela argumentację wyrażoną w opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Powyższe zatem uzasadnia wydanie niniejszego zarządzenia zastępczego.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego nadającego ulicy o dotychczasowej nazwie XXX-lecia w miejscowości Szumowo - nazwę sierż. pchor. Zygmunta Przeździeckiego.

Sierż. pchor. Zygmunt Przeździecki – pseudonim „Dąb II”, „Wiesław”, urodził się w 1912 r. w Grzymałach w gminie Długobórz w powiecie łomżyńskim. Od 1933 r. służył w 33 Pułku Piechoty w Łomży. Uczestniczył w wojnie obronnej 1939 r. W lutym 1941 r. wstąpił do Związku Walki Zbrojnej po czym przeszedł do Narodowej Organizacji Wojskowej – konspiracyjnej organizacji wojskowej Stronnictwa Narodowego, do którego przed wojną należał. W grudniu 1943 r. został mianowany komendantem Powiatu NOW Łomża. W międzyczasie ukończył Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy przy KP NOW Łomża. W roku 1944 został awansowany do stopnia sierżanta podchorążego. W nocy z 20 na 21 czerwca 1944 r. uczestniczył w brawurowej akcji odbicia 400 więźniów z więzienia w Łomży. 23 czerwca 1944 r. w okolicach Czerwonego Boru oddziały Armii Krajowej i Narodowych Sił Zbrojnych liczące około 250 ludzi zostały otoczone przez silne zgrupowanie wojsk niemieckich liczących około 5000 żołnierzy. Zygmunt Przeździecki poległ w walce. W 1945 r. został pośmiertnie odznaczony Orderem Virtuti Militari V klasy oraz Krzyżem Partyzanckim w 1992 r.

Na podstawie art. 5 ustawy - pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Na zarządzenie zastępcze przysługuje Gminie skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku za pośrednictwem Wojewody Podlaskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Wojewoda Podlaski
Bohdan Paszkowski